

Studium v zahraničí

NiCM

Národní informační centrum pro mládež
Na Poříčí 1035/4 • 110 00 Praha 1
telefon/fax: **221 850 860**
e-mail: **info@nicm.cz**
☎ **448508470** • **nicm**

Bezplatné poskytování informací

- ❶ Pomůžeme Vám najít vhodnou školu...
- ❶ Poradíme se studiem v zahraničí...
- ❶ Víme, kde a jak hledat práci a brigádu...
- ❶ Provozujeme poradnu personální, právní, prvního kontaktu...
- ❶ Nasměrujeme Vás v krizových situacích k odborníkům
- ❶ Dáme Vám tipy na relaxaci a zábavu
- ❶ Předáme Vám informace o cestování, dobrovolnictví, komunikaci s úřady...

Přijďte si také:

- Pro slevové karty ISIC, ITIC a ALIVE
- Na besedy, přednášky, workshopy
- Na internet nebo tisknout a kopírovat
- Přečíst noviny a časopisy
- Sestříhat hudbu a film
- Zakoupit vstupenky

nicm.cz
maják v moři informací

Tato publikace je součástí třídílné řady brožur o práci, studiu a dobrovolnictví v zahraničí. Jedná se o aktualizované druhé vydání zaměřené na možnosti studia v zahraničí. Při tvorbě této brožury jsme se snažili utřídit obsah tak, aby nabídl ucelený přehled o stipendiích a studijních možnostech v zahraničí. Rozsah brožury sice neumožňuje popsat podrobně všechny eventuality, ale doufáme, že vám pomůže v lepší orientaci a v případě vašeho zájmu získat nějakou zahraniční studijní zkušenost vás odkáže na relevantní zdroje, kde najdete všechny potřebné informace.

Děkujeme všem, kteří se na této publikaci podíleli svými zážitky, fotografiemi a cennými radami, a těm, kteří se rozhodnou studovat v zahraničí, přejeme hodně štěstí!

*Za tým Národního informačního centra pro mládež a Eurodesku
Mgr. Šárka Kušková a Ing. Lucie Jarolímková*

Obsah

Obecné informace	6
☑ Krok za krokem	7
☑ Startovní pozice	9
☑ Stipendia nabízená vysokými školami	11
Jak to jde jinak?	17
☑ Jazykový kurz v zahraničí	21
☑ Letní školy	23
☑ Odborné stáže	25
Studium v jednotlivých zemích	29
☑ Nostrifikace	33
Jiné důležité a zajímavé odkazy	36

OBECNÉ INFORMACE

S naším vstupem do Evropské unie (EU) a s globalizací celého světa se vám otevírají mnohé možnosti i za hranicemi České republiky. Skvělou cestou ke zkušenostem je studium v zahraničí. Nejen, že se naučíte nebo vylepšíte cizí jazyk, ale jakákoli zkušenost se životem v zahraničí dobře vypadá v životopise. Případná investice se vám mnohonásobně vrátí.

Česká republika se zúčastňuje tzv. Boloňského procesu. To je, velmi zjednodušeně, otevírání evropského vzdělávacího prostoru. Pokud vás zajímají bližší informace, najdete je na www.bologna.msmt.cz. Celý proces by měl podle Boloňské deklarace (jednoho z mnoha podepsaných dokumentů) vyvrcholit v roce 2010 vytvořením Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání.

Z mnoha setkání ministrů (nejen v Boloni) vyplynulo několik zásadních cílů, jejichž dosažení je nutné pro sjednocení vzdělávacího prostoru v Evropě. Všechny schůzky se tak točily kolem udržování kvality studia, obsahu vzdělávání, systému hodnocení a několikastupňového vzdělávání.

Kvalita a obsah vzdělávání by měly být zaručeny vypracováním srovnatelných kritérií a metodologie. Podporuje se i spolupráce při zpracování obsahu studia jednotlivých oborů. Kvůli lepší dostupnosti národních vysokoškolských systémů se zavádí kreditní systém. Mnoho českých vysokých škol, které podporují studentskou mobilitu, již na tento způsob hodnocení studentů přešlo. Všechny jmenované akce vedou ke snazšímu vzájemnému uznávání vzdělání. Významným krokem je také zavedení třístupňového vysokoškolského vzdělání ve všech zemích EU. Z tohoto důvodu již také hodně vysokých škol u nás přechází z dlouhodobých studijních programů (5 let magisterského studia) na programy kratší. Standardem v Evropě se tak stává (minimálně) tříleté bakalářské studium, které vede k získání vysokoškolského diplomu. Dalším stupněm je studium magisterské, po něm doktorandské.

Pro vás, studenty, to tedy znamená především rovný přístup ke vzdělání v ostatních členských zemích EU. Studovat v nich můžete za stejných podmínek, jaké mají místní studenti. Přestoupit do zahraničí můžete v jakékoli fázi vašeho třístupňového studia. Místo známek se vám počítají získané kredity, které by se měly v jednotlivých státech postupně sjednocovat. Za absolvování tělocviku tady a v cizině by měl být stejný počet kreditů. Samozřejmě v ideálním případě. Vše je skutečně zatím jen „proces“, ale mnoho z jeho cílů už bylo dosaženo! Snazší pak pro vás také bude uznávání vzdělání. Diplom třeba z Polska by měl mít stejnou váhu jako diplom z naší univerzity. K tomu nejvíce přispívá to, že od roku 2005 všichni absolventi obdrží automaticky a bezplatně takzvaný Dodatek k diplomu vydaný v cizím jazyce. Je to překlad vašeho diplomu, jehož součástí je i cizojazyčný popis našeho vzdělávacího systému, vaše studijní

výsledky (v procentech či jiném, mezinárodně čitelném způsobu známkování) a překlad názvů vámi absolvovaných předmětů.

Takže studium v zahraničí se stává pomalu realitou. Ale nemusíte se omezovat jen na naši evropskounijní kotlinu. Dobré školy jsou i jinde ve světě. Dostat se tam může být trochu těžší, ale rozhodně ne nemožné.

Krok za krokem

Než odjedete do zahraničí, musíte si ohlídat spoustu věcí. A stejně tak po návratu. Samozřejmě se situace mění podle toho, zda jedete jako český student na rok na zkušenou, nebo zda vyrazíte do ciziny na celé studium. Jinou situaci mají studenti, kteří dostanou (nebo chtějí dostat) stipendium, a ti, kteří mají dost finančních prostředků vlastních. Záleží i na zemi, kam chcete vyjet. O tom všem dále. Ale pár obecných, dobře míněných rad nikdy neuškodí.

- ❑ Začněte si školu hledat včas. Pokud jedete přes určitý stipendijní program, tento problém většinou řešit nemusíte. Vybíráte si ze škol, které vám nabídne vaše univerzita. Přesto i čeští studenti mohou tuto situaci zažít. Můžete vyjet jako Freemover nebo na stipendia Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT) na základě mezinárodních smluv. U těch se většinou předpokládá, že si student školu najde sám. Tady nezapomeňte na to, že jste omezeni i časově. Stipendia mají své pevné uzávěrky!
- ❑ Většinou se uvádí, že **ideální je začít tak 18 měsíců před plánovaným odjezdem**. Začít rok předem, to je skutečně za pět minut dvanáct. **Musíte si rozmyslet, jakou školu a hlavně v jakém státě chcete studovat.** Můžete zkusit vyhledávač škol po celém světě www.braintrack.com. Většinou je potřeba doložit, že ovládáte studijní jazyk. Myslete i na to. Jen tak se stihnete včas přihlásit na jazykovou zkoušku. Až si vyberete školu, nebojte se kontaktovat někoho přímo na ní. Ptejte se hlavně na způsob přijímacího řízení. Některé školy dělají zkoušky dost s předstihem. Možná budete muset doložit nějaké reference a podobně. Podmínky se liší nejen stát od státu, ale i univerzita od univerzity. Pokud budete vybírat z více škol, zaměřte se i na možnost finanční podpory. Některé univerzity nabízejí sociální nebo prospěchová stipendia ad. Jinde vám zajistí práci přímo pro školu, v jejím areálu. I to může být kritérium pro výběr konkrétní školy. Hlavní však je, aby škola vyhovovala vašim představám. Učí na ní kvalitní profesori? Zkusíte najít nějakou internetovou diskuzi bývalých či současných studentů. Pu-

blikují profesori v odborném tisku? Někoho může zajímat zase sportovní vybavení. Už takhle s předstihem je dobré se o všechno zajímat.

- ❑ Nezapomeňte také na akreditaci. Zjistit, zda daná škola je akreditovaná, je velice důležité, neboť získané vzdělání na neakreditované škole nemusí některé organizace či zaměstnavatelé vůbec uznat.
- ❑ 11 – 14 měsíců před odjezdem byste už měli mít jasno, kterou školu chcete studovat. Nejen, že víte, co se na škole studuje, co chcete z toho studovat vy, ale už by bylo dobré mít v ruce nějaké vstupní formuláře a řešit takové ty protivné formality.
- ❑ V době tak 12 – 10 měsíců před plánovaným výjezdem už je načase absolvovat testy (jazykové, případně přijímací). Je dobré je dělat takhle dopředu, protože ne vždycky se všechno povede na první pokus. Můžete třeba zkusit testy zopakovat. Mnoho zahraničních univerzit požaduje napsání motivačního eseje, vyžaduje reference. Je možné, že na všechno budete mít víc času, ale třeba esej můžete promýšlet už dřív. A kdo vám napíše dobré reference? Lepší je tedy všechno zařídit s předstihem než na poslední chvíli.
- ❑ Do některého státu si možná budete muset zařídit vízum. Jinde vyžadují povolení k pobytu. Na tyto úřední záležitosti si nechte poslední 3 měsíce před odjezdem.
- ❑ Ohlídejte si i zdravotní a sociální pojištění. Když vyjedete s programem, ve kterém zůstáváte studentem české vysoké školy, nemáte problém. Stát za vás platí jako vždy. Pokud jste však řádným studentem zahraniční školy, stát za vás zaplatí (do vašich 26 let) pouze v případě, že škola, na které studujete, je Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR uznaná za rovnocennou vysoké škole v ČR. Potřebujete k tomu vyplněný formulář „Žádost o posouzení postavení studia na vysoké škole v cizině pro sociální účely a účely zdravotního pojištění“. Postup a příslušný formulář žádosti k uznání školy najdete na www.msmt.cz → *Vzdělávání* → *Studium v cizině (státní podpora)*. Až MŠMT vaši žádost schválí, měla by vás zdravotní pojišťovna vybavit Evropským průkazem zdravotního pojištění (EHIC), který by měl být dostatečným podkladem k čerpání nezbytné zdravotní péče v zemích EU. Pokud uplatňujete doma dávky státní sociální podpory nebo jestliže chcete, aby se vám odstudovaná léta v zahraničí počítala do důchodu, musí být vaše škola také uznána. Postup je stejný jako u zdravotního pojištění. Formulář pro zdravotní i sociální pojištění je stejný. Nezanedbejte to! Do důchodu máte daleko, ale nezaměstnaný či nemocný může být kdokoli z nás. Bez ohledu na věk.

Startovní pozice

Startovní pozice ke studiu v zahraničí jsou velmi různé. Někdo si do světa jen tak odskočí na semestr až dva v rámci evropského nebo jiného stipendijního programu. Jiný se chce zlepšit ve svém oboru, a tak vyjede až jako student doktorandského studia a na zahraničním odborném pracovišti si doktorát udělá. Obecně platí, že **čím vyšší stupeň studia studujete, tím víc se vám nabízí možností**. Pro studenty bakalářského studia je nabídek mnohem méně než pro magistry. A o šikovné a schopné doktorandy je téměř pranice. Různé zahraniční organizace jen přivítají studenty ze zahraničí. Nejen, že mohou přinést nový „vitr do zatuchlých laboratoří“, ale i nové nápady a zkušenosti. Mezinárodní spolupráce se tak vyplatí všem.

Jsou i tací, kteří na českou vysokou školu nechtějí nebo se na ni nedostanou. I ti ale mohou v zahraničí vystudovat. Jejich situace je malinko těžší. Největším problémem bývají u všech finance. Studium dítěte je obecně pro rodinu zátěží. Zvláště pokud studuje v jiném městě, než rodina bydlí. Náklady na ubytování a živobytí rostou. A studenti nejsou z těch, kteří by si něco odříkali. Jak drahé pak musí být pro rodinu uživení potomka v zahraničí. Pokud nejede studovat do zemí, kde je levněji než u nás, vše se pěkně prodrazí. Hodně lidí hledá nějaká stipendia. Bohužel nejvíc jich je k dispozici pro studenty českých univerzit. Jestli to není váš případ, nezaoufejte. Zkuste se obrátit na zahraniční stranu. Třeba vám pomůže tamní škola. V některých státech si můžete na studium vzít i speciální půjčku. (Pozor, ne vždy ji můžete použít na bujaré večírky a bezva prázdniny. Půjčky jsou jen na pokrytí školného.) Takže vám nezbude nic jiného, jako mnohým studentům v našich končinách, než si na život vydělat. V zahraničí je naprosto běžné, že studenti při škole pracují. Proč byste tedy měli být výjimkou?

Studovat můžete nejen školu vysokou, ale i odbornou. Obdobu naší vyšší odborné školy. Pokud si na to, třeba kvůli jazyku, netroufnete, zkuste **jazykový kurz v zahraničí!** Po studiu zase využijte **odbornou stáž**.

Na následujících stránkách vám tedy přiblížíme různé možnosti. V textu najdete stručné informace o tom, jaké jsou výhody a nevýhody jednotlivých způsobů studia v zahraničí. Vybrat si můžete z pěti kapitol studia v zahraničí:

- ❑ stipendia nabízená vysokými školami
- ❑ jak to jde jinak
- ❑ jazykové kurzy v zahraničí
- ❑ letní školy
- ❑ odborná stáž

Stipendia nabízená vysokými školami

Jako český student máte, oproti ostatním, větší šanci získat finanční prostředky na studium v zahraničí. Ne na celé, ale většinou na semestr až dva. Nejvíce informací o vašich možnostech vám řeknou na studijním oddělení vaší univerzity. Nebo ještě lépe na jejím zahraničním oddělení či na oddělení pro mezinárodní vztahy.

Erasmus je nejznámějším stipendijním programem. Ten od roku 2007 patří do programu EU **Lifelong Learning Programme** (LLP). Oproti dřívějšímu (kdy patřil Erasmus pod známý program Socrates) můžete prostřednictvím Erasma vyjet jak za studiem, tak za odbornou stáží. Do projektu jsou zapojeny prakticky všechny české vysoké školy, a dokonce několik vyšších odborných škol. Více o programu najdete na stránkách Národní agentury pro evropské vzdělávací programy (NAEP) www.naep.cz.

Je určen nejen studentům vysokých škol, ale i jejich pedagogům, zaměstnancům vysokých škol, a dokonce školitelům z podniků a jiných organizací. Hlavní podmínkou pro vyjetí je dostudovaný minimálně první ročník studia. Místo studia je ovlivněno bilaterálními smlouvami mezi partnerskými vzdělávacími organizacemi. Každá škola zapojená do programu má svého vlastního koordinátora programu Erasmus, ten by vám měl se vším pomoci. Pokud vás zajímá výše stipendia v konkrétní zemi podívejte se na: www.naep.cz → Erasmus → Pro studenty. Tam je, ve formátu pdf, ke stažení aktuální seznam stipendií. Seznam škol zapojených do programu a jména koordinátorů najdete na: www.naep.cz → Erasmus → Seznam škol.

V rámci programu Erasmus můžete v zahraničí strávit maximálně 24 měsíců. Vyjet na studijní pobyt Erasmus lze během studia jen jednou, stejně jako na stáž Erasmus a pobyt Erasmus Mundus (to je další program v rámci LLP – pro země mimo EU).

NAEP spravuje i program Finanční mechanismy EHP a Norska. Ten vám umožní vyjet na univerzitu v Norsku, Lichtenštejnsku a na Islandu. Více na stránkách NAEPu.

Akademická informační agentura, která je součástí **Domu zahraničních služeb** (DZS) Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, je další možností, kam se obrátit s žádostí o stipendium. Agentura shromažďuje, zpracovává a dále šíří informace o možnostech českých studentů studovat za hranicemi. Informuje především, ale nejenom, o stipendiích, které českým studentům poskytují vlády jiných států. U většiny těchto stipendií (mimo rozpis kvót – viz dále) komplexně zajišťuje realizaci výběrových řízení.

Zahraniční stipendijní pobyty na základě mezinárodních smluv se dělí do

dvou skupin. Buď jako rozpis kvót (MŠMT přidělí určité počty stipendijních míst přímo jednotlivým školám), nebo jako výběrová řízení, do kterých se mohou přihlásit studenti veřejných vysokých škol. Při rozpisu kvót nominuje kandidáty na stipendium rektorát příslušné vysoké školy, které bylo stipendijní místo přiděleno. Na rektorát se také podává přihláška. Výběrová řízení vyhlašuje MŠMT na základě uzavřených mezinárodních smluv. V tomto případě se žádost podává přímo na Akademickou informační agenturu.

Nabídku stipendií najdete na stránkách Akademické informační agentury www.zahranici-stipendium.cz. Nepřehlédněte také nabídku Jiná stipendia a Další nabídky ke studiu. Pozor na termíny uzávěrek! Mění se stát od státu. Na uvedených stránkách nebo na www.nicm.cz → *Vzdělávání v zahraničí* → *Aktuality* najdete aktuální uzávěrky. Nejen Akademické informační agentury.

Program CEEPUS (Central European Exchange Programme for University Studies) je středoevropský výměnný univerzitní program, který je zaměřen na regionální spolupráci v rámci univerzitních sítí. Přednost zde mají studenti univerzit zapojených do tohoto programu. Pokud vaše škola není jeho součástí, můžete se CEEPUSu také zúčastnit. Jako Freemover (vysvětlení pojmu viz dále). Zapojeny do programu CEEPUS jsou tyto státy: Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Černá Hora, Česká republika, Chorvatsko, Maďarsko, Makedonie, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Srbsko. Program je určen pro studenty od ukončeného druhého semestru a pro postgraduální studenty. Minimální délka pobytu je 3 měsíce, maximální 10 měsíců pro studenty bakalářského a magisterského studia. Studenti doktorandského studia mohou vyjet minimálně na 21 dnů. Nejdéle však v zahraničí s CEEPUSEm smějí zůstat 10 měsíců. Pokud je vaše univerzita do programu zapojena, budete mít ve škole k dispozici opět kontaktní osobu, která vám se vším poradí.

Podrobnější informace naleznete na stránkách Domu zahraničních služeb. Podívejte se na www.dzs.cz → *CEEPUS*.

AKTION Česká republika je ideální cestou, pokud chcete vyjet do Rakouska. Program podporuje dvoustrannou spolupráci ve vědě a vzdělávání. Poskytuje podporu individuální i institucionální. Pod první patří stipendia na studijní a vědecké pobyty (dokonce i k účasti na letních jazykových a odborných školách). Institucionální podpora je určena projektům spolupráce českých a rakouských vzdělávacích institucí, a to studentům magisterských studijních oborů, doktorandům, učitelům a vědeckým pracovníkům českých veřejných vysokých škol, kteří mají české nebo slovenské občanství. Všechny další potřebné informace najdete opět na stránkách DZS, tentokrát na www.dzs.cz → *AKTION*.

Komise J. W. Fulbrighta je nejlepší organizace pro studium v USA. Její podtitul zní: Mezinárodní organizace pro vzdělávací výměny s USA. Funguje na základě

mezinárodní dohody naší republiky a Spojených států. Jejím účelem je podpora vzájemných vzdělávacích, vědeckých a kulturních výměn. Navíc informuje o studiu v USA obecně. Nejen o Fulbrightových stipendiích, ale i o stipendiích jiných organizací. Komise pořádá různé informační semináře. Nabídka stipendií je velmi široká – od stipendií pro studenty přes pedagogy až po vědecké pracovníky. Kromě toho máte u komise možnost chodit na přípravné kurzy k jazykovým testům a testům nutným pro přijetí na americkou univerzitu. Zároveň nabízí i termíny pro složení těchto zkoušek. Více informací najdete na stránkách komise www.fulbright.cz. Určitě tyto stránky nepřehlédněte a podívejte se i na nabídku Stipendia odjinud. A pokud jste vážnými zájemci o studium v USA, můžete navštívit přímo Poradenské centrum Fulbrightovy komise. To v Praze sídlí na Olšanském náměstí a kontaktní údaje naleznete na výše uvedených stránkách.

Stipendium Paula Robitscheka je další cestou za vysněným rokem studia v Americe. Tento Čechoameričan chtěl českým studentům otevřít cestu ke vzdělání v USA, a proto v rámci University of Nebraska – Lincoln vytvořil tento program. Na stránkách <http://admissions.unl.edu/scholarships/robtschek> najdete vše potřebné.

DAAD (Německá akademická výměnná služba) je způsobem, jak získat finance na studium v Německu. Nabízí různé typy stipendijních programů. Pro koho jsou stipendia určena, termíny uzávěrek a další praktické informace najdete na www.daad.cz. DAAD tam zveřejňuje nejen svá, ale i stipendia jiných organizací. Každý, kdo chce o stipendium DAAD zažádat, musí doložit svoji znalost němčiny. I když budete studovat program v angličtině. Jaké testy jsou DAAD akceptovány, ale také termíny testů naleznete na výše uvedené adrese pod *Stipendia* → *Důležité pokyny k žádosti o stipendium*.

Na stránkách výměnné služby se dozvíte i vše další o studiu v Německu. Pokud chcete znát odpovědi na osobnější či zapeklitější otázky, můžete navštívit Informační centrum DAAD v Goethe-Institutu na Masarykově nábřeží v Praze.

Česko-německý fond budoucnosti je jinou cestou do Německa. Podporuje studenty ze všech stupňů terciárního vzdělání. Stipendia jsou určená k desetiměsíčním pobytům. Každý rok s programem vyjede 12 úspěšných uchazečů. Během studia musí stipendisté pracovat na nějakém projektu s česko-německou tematikou. Na stránkách fondu www.fondbudoucnosti.cz najdete i stipendijní uzávěrky jiných organizací, které nabízejí pomoc při studiu v Německu.

Mezinárodní Visegrádský fond má pro studenty připravený stipendijní program i pro absolvování doktorandského studia za účelem výzkumné a vědecké práce. Pouze ale v zemích Visegrádské skupiny. Tedy v Maďarsku, Polsku a na Slovensku. Podmínkou (záleží na programu) je mít ukončený minimálně

4. semestr bakalářského studia nebo magisterské studium. Bližší informace najdete na anglicky psaných stránkách www.visegradfund.org.

Open Society Fund (OSF) je jinou možností, jak vyjet za vzděláním do ciziny. Pro vysokoškolské studenty jsou určena doplňková stipendia z fondu společnosti Accenture. Týkají se studentů, kteří již ukončili bakalářský stupeň a v době podání přihlášky pokračují v magisterském či doktorandském studiu. Země výjezdu jsou různé. Student však musí být zaměřený na technický nebo ekonomický obor. Další podpora OSF míří speciálně ke studentům a čerstvým absolventům pedagogických fakult. Stipendisté mohou jet do Velké Británie na roční stáž. Více informací o obou programech najdete na www.osf.cz.

Umělecky zaměření studenti se mohou pokusit o „umělecké“ stipendium. Na příklad od nadace **Český hudební fond** (www.nchf.cz) nebo od nadace **Český fond umění** (www.nadace-cfu.cz). Pokud studujete uměleckou školu, poraďte se hlavně tam. Určitě mají kontakty, respektive navázanou spolupráci se zahraniční školou.

Jestliže neuspějete s výše uvedenými stipendijními programy, nezoufejte. Existují i další možnosti, jak alespoň spolufinancovat zahraniční studijní zkušenosti. Většinou jsou to nabídky různých vědeckých a výzkumných organizací a firem. Na stránkách www.nicm.cz → *Vzdělávání v zahraničí* → *Studium na vysoké škole* → *Vysokoškolská stipendia* najdete článek *Kdo nabízí vysokoškolská stipendia?*, v němž je příloha *Financování mobility*. Jedná se o Adresář domácích a zahraničních kontaktů využitelných k financování mobility a výzkumných projektů. Tento dokument vydala Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.

Nebo se zkuste obrátit na vybrané **české nadace**. Také podporují studenty při jejich studiu v zahraničí. Především ty, kteří mají vynikající studijní výsledky nebo pocházejí ze sociálně slabého prostředí. Nepočítejte, že od nich dostanete závratné sumy peněz. Jejich pomoc ale může například pokrýt část školného nebo alespoň cestu. Každá korunka k dobru se jistě počítá. Kontakty na tyto organizace najdete na www.nicm.cz → *Vzdělávání v zahraničí* → *Studium na vysoké škole* → *Vysokoškolská stipendia* v již zmiňovaném článku *Kdo nabízí vysokoškolská stipendia?* Základní kontakty na zmíněné organizace jsou uvedeny v následující tabulce.

✉ AKADEMICKÁ INFORMAČNÍ AGENTURA
e-mail: aia@dzs.cz
www.zahranici-stipendium.cz ✉ AKTION
e-mail: aktion@dzs.cz
www.dzs.cz ✉ CEEPUS
e-mail: ceepus@dzs.cz
www.dzs.cz
www.ceepus.info ✉ ČESKO-NĚMECKÝ FOND BUDOUCNOSTI
e-mail: info@fb.cz
www.fondbudoucnosti.cz ✉ DAAD
e-mail: info@daad.cz
www.daad.cz ✉ ERASMUS - podprogram LLP
e-mail: info@naep.cz
www.naep.cz ✉ FREEMOVER
e-mail a web: Jednotlivé univerzity (zahraniční oddělení) ✉ Finanční mechanismy EHP a NORSKA
e-mail: info@naep.cz
www.naep.cz | <ul style="list-style-type: none"> ✉ FULBRIGHTOVA KOMISE
e-mail: fulbright@fulbright.cz
www.fulbright.cz ✉ MEZINÁRODNÍ VISEGRÁDSKÝ FOND
e-mail: visegradfund@visegradfund.org
www.visegradfund.org (aj) ✉ NADACE SOPHIA
e-mail: sophia@dimension.cz
www.nadacesophia.cz ✉ NADAČNÍ FOND MANŽELŮ LIVIE A VÁCLAVA KLAUSOVÝCH
e-mail: info@nadacnifondklausovych.cz
www.nadacnifondklausovych.cz ✉ OPEN SOCIETY FUND
e-mail: osf@osf.cz
www.osf.cz ✉ VIZE 97
e-mail: nadace@vize.cz
www.vize.cz ✉ NADAČNÍ FOND NATLAND
e-mail: filantropie@natland.cz
http://nadacnifond.natland.cz |
|--|--|

Stav v březnu 2009, aktuální seznam na www.nicm.cz → *Vzdělávání v zahraničí* → *Studium na VŠ*.

Již zmíněný **Freemover** je ještě jednou možností. Prostřednictvím své domovské školy můžete v rámci Rozvojových programů MŠMT zažádat o stipendium. Hlavní podmínkou je akceptační dopis o přijetí od zahraniční univerzity. Více informací naleznete na vašem studijním oddělení či na oddělení zahraničním. O Rozvojových programech je více na stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR www.msmt.cz v sekci *Vzdělávání* → *Vysoké školství* → *Doku-*

menty → *Dlouhodobé záměry a jejich aktualizace*. Jako Freemover si ale musíte všechno zajistit sami. Sehnat školu, akceptační dopisy, zařídit si i stipendium. A to se ne vždy povede.

Freemover jsme zmiňovali již v části věnované programu CEEPUS. V tomto případě se to týká těch studentů, kteří chtějí vyjet do země střední Evropy, do školy, která není do sítě CEEPUS zapojena. Program CEEPUS vám možná stipendium přesto poskytne, ale přednost mají studenti, kteří do školy míří v rámci sítě.

VÝHODY – NEVÝHODY:

👍 nemáte tolik starostí s administrativou,	👎 někdy jste omezeni podmínkami organizace (věk, délka dosavadního studia, obor, cílová země),
👍 ve škole vám poradí,	
👍 nemusíte se starat o zdravotní a sociální pojištění (pokud ano, vše vám řekne škola nebo příslušná organizace),	👎 jste limitováni dobou studia (neabsolvujete celé studium v zahraničí – získáte český diplom a titul).
👎 většinou musíte projít výběrovým řízením,	

Po skončení magisterského studia na Matematicko-fyzikální fakultě (MFF) v Praze jsem hledal možnosti studia v zahraničí prostřednictvím internetu. Měl jsem poměrně jasno, jaký podobor informatiky (v angl. se spíš používá termín Computer Science místo informatika) mě zajímá, a rozeslal jsem několik e-mailů lidem, kteří se zabývali danou oblastí. Odpovědi se mi dostalo od mého současného školitele (Joseph Kiniry), který onoho času působil v Dublinu. Později jsem se s ním setkal na konferenci v Anglii, kam jsem se dostal pomocí jednoho asistenta na MFF. Jakási forma interview probíhala během konference a přilehlých sociálních aktivit (čti hospoda). Později jsem navštívil pracoviště v Dublinu a byla mi nabídnuta možnost PhD. studia s grantem od Irského výzkumného centra Lero. Tuto nabídku jsem samozřejmě přijal.

Mikoláš J., Dublin

JAK TO JDE JINAK?

Bohužel se může stát, že se na českou univerzitu nedostanete. Nebo se na ni prostě ani dostat nechcete. Nezahazujte ani tak za hlavu možnost vyjet studovat do ciziny. Když pro vás není místo tady, proč by nebylo někde jinde? Když vám nevyhovuje české školství, jinde to možná bude lepší!

Pro české studenty je nejsnazší cestou studium na Slovensku. Domluvíte se, není to daleko, a hlavně platí dohoda mezi naší a slovenskou vládou o uznávání vysokoškolských titulů a neplacení školného. Seznam slovenských univerzit naleznete na www.vysokaskola.sk. Pokud budete hledat další informace, klidně se obraťte na Slovenskou akademickou informační agenturu (www.saia.sk) nebo na Informační centrum mladých (www.icm.sk).

Pokud vás náš východní soused neláká, máte spoustu jiných možností. Každá země má své podmínky a svůj systém školství. Proto je nutné se předem informovat, co pro studium na vámi vybrané škole musíte udělat (například složit jazykovou zkoušku), koho kontaktovat, zdali napsat esej, sehnat si doporučení, ověřit maturitní vysvědčení a další. Začněte tedy včas! Viz kapitola Krok za krokem.

Informace o některých státech najdete na stránkách www.nicm.cz → *Vzdělávání v zahraničí* → *Studium SŠ a VŠ v jednotlivých státech*. Krátké informace o několika studijních destinacích naleznete i na konci této brožury. Pokud však chcete vyjet do nějaké exotičtější země, neváhejte a obraťte se klidně se svým dotazem na Národní informační centrum pro mládež (info@nicm.cz).

I když nejste student české vysoké školy, máte možnost získat stipendium (alespoň částečné). Vše záleží jen na vaší iniciativě. Jednou variantou je, že dostanete nějakou formu podpory přímo od zahraniční školy. Hledejte stipendia (scholarships, grants, awards, bursary apod.) na stránkách škol. K vyhledání univerzity jsou dobré stránky www.braintrack.com. Existují i různé vyhledávače stipendií a jiných finančních pomoci (financialaid). Jeden z nich najdete na stránkách www.internationalscholarship.com. Další zajímavé odkazy hledejte na stránkách www.nicm.cz → *Vzdělávání v zahraničí* → *Odkazy*. Pokud chcete studovat vědní obor, koukněte se i po stipendiích vědeckých organizací. Ty se často snaží podpořit své potencionální zaměstnance. Seznam některých je v příloze stránky www.nicm.cz → *Vzdělávání v zahraničí* → *Studium na vysoké škole* → *Vysokoškolská stipendia*. Tam najdete dokument *Financování mobility*, vydaný Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích. Můžete si text prohlédnout a, minimálně, informovat se o tom, kde všude se dá finanční pomoc najít. Leckdy jsou to zajímavé organizace, hodně úzce profilované.

Může se stát, že neseženete pomoc ani na zahraniční škole. Některé státy nabízejí (v rámci EU i studentům z členských států) **studentské půjčky**. Napří-

klad ve Velké Británii dostanou zájemci z EU studentskou půjčku na pokrytí školného. Splácíte ji až po dostudování. A až když vyděláváte 6 000 liber ročně. Po uplynutí určité doby od konce školy je půjčka automaticky „splacená“. I když vy sami jste půjčku celou nesplatili. V případě vašeho úmrtí se navíc dluh bance také umoří a nehrozí riziko, že vaše studentská léta za vás zaplatí vaše děti. Je tedy třeba se v konkrétní zemi o podobnou možnost zajímat. Jinde nabízejí půjčky přímo univerzity. Pokud ani tato možnost neexistuje, nezbyvá, než najít si v cizině práci. O tomto tématu najdete více na www.nicm.cz → *Práce v zahraničí*.

Kromě klasické vysoké školy můžete studovat tzv. college nebo vocational school. Jsou obdobou naší vyšší odborné školy. V různých zemích (Velká Británie, USA, Austrálie...) je systém colleges trochu jiný. Někdy se tak dokonce nazývá i vysoká škola. Zda se jedná o odbornou školu, poznáte jednoduše. Podle nabízených oborů. Jsou mnohem praktičtější než na univerzitách. Třeba hotelnictví, péče o děti, business a podobně.

Často tento typ studia (vedle jazykových kurzů, studia na střední škole a klasického univerzitního studia) nabízejí různé české agentury. V jejich nabídce tedy najdete jak studium na univerzitě, tak **odborné kurzy**. Agentura vám toto studium zprostředkuje, pomůže s vyřízením formalit (i případného víza). Často poskytují možnost složit potřebné jazykové testy. Tento způsob studijní mobility vás však něco bude stát. I agentuře zaplatíte nějaký poplatek (ne za zprostředkování, ale za doplňkové služby), a placení školného je samozřejmě také na vás.

U škol tohoto typu je výhoda, že jsou časově méně náročné. Dá se při nich lépe pracovat a vydělat si na nutné životní náklady. Pokud najdete dobrou práci, můžete nakonec nejen zaplatit školné, ale ještě něco vydělat. Více v brožuře *Práce v zahraničí* nebo na stránkách www.nicm.cz → *Práce v zahraničí*. Odborné školy se studují zpravidla kratší dobu (2 – 3 roky), někdy nabízejí možnost přestupu na univerzitu. Jestliže chcete pomoci s vyhledáním školy, obraťte se na info@nicm.cz nebo se podívejte na stránky www.nicm.cz → *Vzdělávání v zahraničí* → *Odkazy*. Seznam agentur najdete na www.nicm.cz → *Vzdělávání v zahraničí* → *Studium na vysoké škole* → *Agentury VŠ*.

V několika státech Evropské unie se za studium platí. Pozor. Někde se sice neplatí školné jako takové, ale v zemi jsou povinné registrační nebo jiné poplatky. Jejich orientační přehled, podle zemí v EU, ukazuje následující tabulka. Tabulka čerpá informace ze stránek www.eurydice.org, což je informační síť o vzdělávacích systémech a vzdělávacích politikách v zemích Evropské unie a Evropského sdružení volného obchodu.

Stát	Školné	Registrační poplatky	Poplatky za služby pro studenty (poradna, informace o studiu)	Poplatky za reprezentaci zájmů (studentské asociace)
Velká Británie	2 740 – 4 820 eur / rok	někde ano	ano	ne
Belgie	400 – 700 eur / rok	někde ano	ne	ne
Dánsko	ne	ne	ne	ne
Finsko	ne	ne	ne	ano
Francie	ne	někde ano	ano	ne
Řecko	ne	ne	ne	ne
Nizozemsko	1 450 – 2 300 eur / rok	někde ano	ne	ne
Irsko	3 000 – 5 000 eur / rok	někde ano	ano	ano
Lucembursko	ne	ne	ne	ne
Německo	ne	většinou ne	ano	ano
Portugalsko	300 eur / rok, magisterské studium 1 000 – 2 500 eur, doktorandské 2 500 – 5 000 eur / rok	někde ano	ne	ano
Rakousko	363 eur / semestr	ano	ne	ano
Španělsko	ano	někde ano	ne	ne
Švédsko	ne	ne	ne	ano

Stát	Školné	Registrační poplatky	Poplatky za služby pro studenty (poradna, informace o studiu)	Poplatky za reprezentaci zájmů (studentské asociace)
Itálie	450 eur – několik tisíc eur	někde ano	ne	ne
Bulharsko	50 eur / semestr, magisterské studium 250 eur / semestr, soukromé univerzity 450 eur / semestr, magisterské studium 600 eur / semestr	někdy ano	ne	ne
Estonsko	2 000 – 3 000 eur / rok	ne	ne	někde ano
Kypr	ne	ano	ne	někde ano
Litva	1 000 – 2 500 eur	ne	ne	někde ano
Lotyšsko	2 000 – 4 000 USD / rok	ne	ne	někde ano
Maďarsko	370 – 2 300 USD / rok	někde ano	ne	ne
Malta	Většinou ne	ne	ne	někde ano
Polsko	ne	ne	ne	ne
Rumunsko	ne	ne	ne	ne
Slovensko	ne	ne	ne	ne
Slovinsko	ne	ne	ne	někde ano
Lichtenštejnsko	400 eur / semestr	někde ano	ne	ano

Zdroj: www.eurydice.org a www.euroskop.cz. Stav v červenci 2007.

Studium ve Spojených státech vás přijde od 5 000 USD (nejnižší ceny státních univerzit) až po 30 000 USD ročně na soukromých školách. Konkrétní cenu vám řeknou přímo na univerzitě. Ceny se liší podle nabídky kurzů a ostatních služeb. Ne vždy je vysoká cena zárukou kvality! Studium v Austrálii se pohybuje kolem 4,5 – 8 000 AUD za semestr.

VÝHODY – NEVÝHODY:

- 👍 nejste omezeni výběrem země,
- 👍 můžete si vybrat vlastní, zajímavý obor studia,
- 👍 ukončíte v zahraničí celé studium,
- 👍 jste vedeni k větší samostatnosti,
- 👎 všechno je na vás (včetně zajištění si potřebných formalit, obstarání ubytování, financí, vyřízení si sociálního a zdravotního pojištění tady i tam atd.),
- 👎 je to finančně nákladnější než studium se stipendiem od VŠ.

Jazykový kurz v zahraničí

Nespornou výhodou delšího zahraničního, nejlépe studijního, pobytu je zdomácnění se v jazyce. Pokud se necítíte na studium zahraniční vysoké školy, ale přesto chcete vyjet ven za vzděláním, je pro vás jazykový kurz to pravé.

Krátkodobý, ale i dlouhodobý jazykový kurz, až na jeden rok, vám zprostředkují agentury. Tedy takovou alternativu k pomaturitnímu studiu na jazykové škole v Čechách. Seznam agentur najdete na www.nicm.cz → Vzdělávání v zahraničí → Jazykové kurzy.

Některé tyto organizace nabízejí i program work and study. To je ideální mix jazykového studia či odborného studia a práce. Zajistí vám nejen kurzy, ale pomohou i se sehnáním práce. Případně už práci pro vás mají. Vždycky je ale nutné dodržet bezpečnostní pravidla. Zejména při samostatném shánění práce. Bezpečnostní tipy a více informací najdete na stránkách organizace **La Strada** (www.strada.cz).

Studijní destinace jsou velmi různorodé. Studovat jazyk můžete nejen v Evropě, ale i za mořem. Jak v USA, tak ve stále oblíbenější Austrálii a na Novém Zélandu. V těchto zemích se ale neobejdete bez platného víza.

Vízum do USA si musíte zajistit sami. Agentury již nemohou pro vás tuto službu udělat. Přesto mnohé nabízejí, že vám pomohou s jeho získáním. Vyplní s vámi formuláře, připraví vás na pohovor, domluví váš termín schůzky na ambasádě. Poplatek ambasádě je 100 USD a vyřízení trvá 2 až 4 týdny.

Abyste získali studentské vízum do Austrálie, musíte mít zaplacený kurz. Výhodou je, že spolu se studentským vízem získáte i vízum pracovní. Je to prakticky jediný způsob, jak v Austrálii legálně pracovat! Je však nutné navštěvovat minimálně tříměsíční kurz. Spolu se studentským vízem tak získáte pracovní povolení na 20 hodin týdně. V době prázdnin pak můžete pracovat neomezeně. Pokud budete chodit do kurzu kratšího, nebudete moci v Austrálii pracovat. Vyjedete jen jako turista. Protože australská vláda naši republiku přesunula mezi země, které mají vyřizování víza jednodušší, netrvá jeho vyřízení dlouho a může vám ho zařídit jazyková agentura. Poplatek za studentské vízum je 280 EUR.

Novozélandská vláda zavedla pro Čechy bezvízový styk pouze při pobytu do 90 dnů. Pro delší studium je potřeba získat vízum studentské nebo turistické. Jeho vyřízení trvá delší dobu: 4 – 6 týdnů, platí se poplatek 45 GBP. Výhodou je, že za 65 NZD si můžete vízum prodloužit přímo na Novém Zélandu.

Samozřejmě jazyky se můžete učit i v Evropě. Zemí, která téměř žije z „jazykové turistiky“ je Malta. Na tomto ostrově je kromě krásného moře i velké množství poboček jazykových škol. Studovat můžete i jinde, a také další jazyky než angličtinu. Němčinu v Německu, francouzštinu ve Francii atd.

Pokud vás láká exotika, nabízejí i vám agentury to pravé. Některé organizace mají ve své nabídce takové země, jako je Čína, Jihoafrická republika, Guatemala, Bolívie, Peru, Bahamy, Korea a další.

Mnoho jazykových agentur vám nabízí studium na školách mezinárodní sítě GEOS. Najdete je na www.geos-network.com. Případně použijte vyhledávač jazykových kurzů nabízených zahraničními agenturami na www.language-schoolsguide.com. Můžete sami vámi vybranou školu kontaktovat a domluvit si studium přímo tam.

VÝHODY – NEVÝHODY:

👍 naučíte se jazyk lépe než v české jazykové škole,	👎 jsou nutné peníze do začátku – platí se školné,
👍 pokud budete pracovat, něco si i vyděláte; minimálně se vám vrátí počáteční investice,	👎 pokud chcete studovat na VŠ, čeká vás znovu přijímací řízení, buď v Čechách, nebo v zahraničí,
👍 agentura za vás všechno zařídí nebo vám alespoň poradí (třeba jak vyřešit sociální a zdravotní pojištění),	👎 nezískáte žádný titul, jen certifikát o absolvování kurzu.

Letní školy

Samotný název letní škola není pro mnohé méně studijní typy moc lákavý. Ale věřte, že **letní škola**, nebo **letní univerzita**, může být skutečně pestrým zpestřením prázdnin. Zvlášť pokud se dostanete na takovou, která se orientuje na vaše koníčky, váš oblíbený předmět apod. Většinou se s nabídkou takovýchto prázdninových multikulturních akcí setkáte na nástěnce vaší školy. Některé české univerzity naopak samy pořádají mezinárodní letní školy.

Témata těchto kurzů jsou skutečně pestrá. Od letní školy hry na historické nástroje až po výzkum mořského ledu na Islandu. Jsou tu školy určené pro studenty konkrétních oborů (muzikantům, tanečníkům, mikrobiologům), tak i školy obecněji zaměřené: pro studenty humanitních oborů, matematických, technických oborů. Letní škola je často spojena s návštěvou významného vědeckého pracoviště, které ji někdy i samo pořádá. Pokud se budete na nějakou hlásit, podívejte se schválně, kdo vám bude přednášet. Není zvláštností, že si čas na studenty najdou i ty největší kapacity v oboru. Proč by také ne? Málokdy mají možnost přednášet mladým lidem, kteří mají o obor tak velký zájem a zápal, že mu obětují část svého letního volna.

Neexistuje jeden server, kde je možné najít všechny chystané letní univerzity. Bohužel. Pokud tedy hledáte něco konkrétního, musíte se spolehnout na běžné vyhledávače. V jarních měsících najdete vybrané nabídky na stránkách www.nicm.cz → *Vzdělávání v zahraničí* → *Krátkodobé kurzy, letní školy*. Případně

se zeptejte na info@nicm.cz. Prohlížejte (s předstihem) nástěnky na univerzitních chodbách, ptejte se kamarádů. Začněte skutečně včas. Tato mezinárodní setkání samozřejmě mívají také své uzávěrky a omezenou kapacitu. Začněte hledat třeba už v březnu. A nezapomeňte, že zatímco u nás vládne zima, na druhé straně zeměkoule mají léto!

Poplatky za účast nebývají vysoké, pokud nejste zhýčkaní, můžete ušetřit i na ubytování. Ale něco vás účast na letní univerzitě přesto bude stát. Ceny se liší v závislosti na délce programu (většinou jsou týdenní – školy mají více turnusů, aby uspokojily více vědomostí chtivých studentů), na zemi, kde se škola koná, a na samotné univerzitě. Přesto na některých můžete získat stipendium (alespoň ve formě odpuštění účastnického poplatku). Například Německá akademická výměnná služba poskytovala – a snad bude i dále – finanční prostředky na účast na letních akademiích v Německu. Seznam takto „dotovaných“ škol bývá na stránkách Domu zahraničních služeb Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR – www.zahranici-stipendium.cz. V nabídkách Akademické informační agentury, která je součástí Domu zahraničních služeb, často najdete i stipendia na letní jazykové kurzy toho či onoho konkrétního jazyka, určené studentům a VŠ pedagogům. Případně další letní stipendia (hudební, jazykovědná ad.).

Komunikačním jazykem bývá angličtina. Protože se na tato setkání sjíždějí zámci z celého světa, je nutné umět poměrně dobře anglicky. Letní univerzity bývají prakticky zaměřené. Připravte se na to, že budete s ostatními studenty pracovat na společném projektu, který pak v plénu představíte. Základní komunikační znalost jazyka je tedy nezbytná. Přesto – než odjedete, ještě lépe než zaplatíte za letní univerzitu – zkontrolujte si, zda je pracovním jazykem skutečně angličtina. Někdy může být hlavním jazykem i jiná řeč!

VÝHODY – NEVÝHODY:

👍 zdokonalíte se v komunikaci cizím jazykem,	👎 mezinárodní letní univerzity se poměrně špatně hledají – trvá dlouho, než najdete, co hledáte,
👍 ze svého oboru se dozvíte mnohého nového od známých kapacit,	👎 vše si musíte zařídit sami,
👍 seznámíte se se spoustou podobně smýšlejících mladých lidí z celého světa,	👎 je těžké sehnat finance odjinud; účast ve škole vás něco bude stát.

Odborné stáže

Absolventi vysokých škol jsou často na trhu práce znevýhodněni. Chybí jim odpracovaná léta praxe. Pro vedení podniku nejsou přitažliví, protože se v mnohém musejí zaučit. Není to totiž tak, že čerstvý vysokoškolák ovládá praktické dovednosti. Spíš má hlavu plnou teorie, kterou neumí pro práci využít.

Pro tento případ mají studenti možnost absolvovat **odbornou stáž**. Jak doma, tak v zahraničí. Ten druhý způsob je pro zaměstnavatele mnohdy atraktivnější. Mladí lidé (zpravidla jsou stáže určeny lidem do 30 let) se praxí ve firmě zapracují, získají zkušenosti, kontakty, a hlavně se setkají s reálným pracovním trhem. Nemusejí to být vždy jen absolventi. Na odbornou stáž mohou vyjet i studenti. Existuje dokonce speciální typ stáží, při kterých píšete svoji diplomovou práci. Odborné stáže tvoří přechod mezi studentským světem a tvrdou realitou. Jestli do této publikace patří, nebo ne, je otázka. Nesporně ale absolvování praxe v zahraničí je ohromným přínosem pro každého jejího absolventa.

Stáž je tedy krátkodobá pracovní zkušenost studentů či čerstvých absolventů. Liší se od běžné brigády tím, že jejím cílem není finanční výdělek, ale získání zkušeností. Každý, kdo má nějakou praxi, se pak v pracovním životě lépe uplatní. Je možné, že po skončení stáže se stanete zaměstnancem firmy, u které jste na „praxi“ byli. Pokud budete tvrdě pracovat. Pro stáže se ve světě používají různé termíny. Nehleďte tedy jen slovo stáž či praxe, ale i trainee program, internship, traineeship nebo Praktikum v německy mluvících zemích.

Finanční stránka stáže je specifická. Některé firmy nabízejí i placené stáže. Vyplatí se jim to. Stážista dostane méně peněz než běžný zaměstnanec. Ale pokud se firmě osvědčí, může po skončení na místě zůstat. Povýší a plat se mu zvýší. Takže je to výhodné pro obě strany. Některé stáže jsou bezplatné (žijete ze svých finančních rezerv). Jinde pracujete za byt, stravu a dopravu. Obojí se přesto vyplatí. Pro zaměstnavatele se stanete mnohem zajímavějším. Existují i stáže, které jsou dotované nějakým grantem či stipendiem.

To je případ stáží v rámci (již jednou zmíněného) programu **Erasmus**. Jedná se o evropský vzdělávací projekt, patří do Programu celoživotního učení. I v rámci něho mohou studen-

ti vysokých a vyšších odborných škol vyjet do zahraničí. Nejen za studiem, ale od roku 2007 i na odbornou stáž. (Dříve byl pro tyto účely určen program Leonardo da Vinci. Ten je teď zaměřený na odborné vzdělávání a přípravu na jiné než vysokoškolské úrovni.)

Na stránkách www.naep.cz → *Erasmus* → *Pro studenty* se dozvíte podrobnější informace. Třeba zda je vaše škola do programu zapojená. Důležitou připomínkou je, že s Erasmem smíte vyjet na studijní pobyt do zahraničí jen jednou. Stejně je to i s odbornými stážemi. I na ně s programem můžete odjet jen jedenkrát. Maximální doba strávená v zahraničí je 24 měsíců. Musíte být studentem české školy, ale je jedno, zda studujete v denní, dálkové či kombinované formě.

Jinou cestou ke zprostředkované stáži jsou různé mezinárodní studentské organizace. Bývají zaměřené na studenty určitých oborů, kterým pomáhají najít v zahraničí tematickou praxi. Výhodou těchto organizací je, že pokud s nimi na stáž vyjedete, nebude to úplně do neznáma. Na druhé straně hranic najdete někoho, kdo se vám bude věnovat a pomůže vám v začátcích.

IAESTE International (The International Association for the Exchange of Students for Technical Experience) vznikla již v roce 1948 a tehdejší Československo bylo jednou ze zakládajících organizací. Cílem IAESTE je zvyšovat úroveň odborných znalostí studentů. Jednou z nejvýznamnějších aktivit je mezinárodní výměnný program. V jeho rámci zprostředkuje organizace ročně zahraniční praxe stovkám českých studentů. IAESTE je zaměřena na studenty technických oborů. Od zahraničního zaměstnavatele dostanete plat, který by měl stačit na pokrytí životních nákladů. Samotné zprostředkování stáže vás přijde na 3 500 Kč. Plus počítejte s ostatními výdaji – cestovné, očkovaní, pojištění atd. Více na www.iaeste.cz.

AIESEC (Association Internationale des Etudiants en Sciences Economiques et Commerciales) je šancí pro studenty ekonomických oborů a informatiky. Podporované jsou také praxe ve vzdělávání. Organizace působí na našem území už od roku 1966. (Pod názvem AIESEC Czechoslovakia – nyní Czech republic.) Ročně vyšle do ciziny stovku praktikantů. Odborná praxe přes AIESEC je určena studentům třetích, čtvrtých, pátých ročníků vysokých škol a čerstvým absolventům. Délka nabízených praxí je od dvou měsíců po rok a půl. V případě AIESEC dostává student od firmy plat ve výši průměrného platu navštíveného regionu. Čtvrtá oblast zájmu organizace se obrací k rozvojovým zemím a sociální práci. V tomto případě plat nedostanete. Stáž se vykonává v nějaké rozvojové zemi, nejčastěji v neziskové organizaci. Cestovné, pojištění ad. si vždy platíte sami. Navíc počítejte s poplatkem. Cca 4 000 Kč nebo 8 000 Kč (podle programu). Více www.aiesec.cz.

ELSA je Evropské sdružení studentů práv. Již z názvu je jasné, že cílovou skupinou této organizace jsou studenti práv. ELSA má několik aktivit. Jednou z nich je i program STEP (Students' Trainee Exchange Programme), který má na starosti výměnné studentské stáže. Umožňuje českým studentům nejen vyjet za praxí, ale také přivádí zahraniční studenty k nám. Jak si stáž zajistit, najdete na www.elsa.cz.

Pro studenty medicíny je tu organizace **IFMSA** (International Federation of Medical Students Association), založená v roce 1951. Medikům nabízí jak stáže klinické, tak výzkumné. Prvně jmenované trvají zpravidla 1 měsíc, výzkumné pak až 6 měsíců. Jsou určeny studentům třetích a vyšších ročníků. Do výzkumných stáží se mohou zapojit už studenti druhých ročníků. Studenti stáž vykonávají ve fakultních nemocnicích a na lékařských fakultách. Pracují bez odměny, po absolvování stáže obdrží certifikát. Webová adresa organizace je www.ifmsa.cz.

Jinou možností je oslovit některou komerční agenturu, která se zprostředkovává praxí zabývá. Jejich seznam naleznete na www.nicm.cz → *Práce v zahraničí* → *Pracovní programy agentur* → *Stáže a praxe*. Na těchto stránkách je nejen adresář organizací, ale i odkazy na různé vyhledávače odborných stáží. Podmínkou je, že praxi můžete absolvovat pouze v oboru, se kterým jste nějak svázáni. Tedy pokud dokončíte studium v oboru podnikání, nemůžete jet na stáž do mateřské školky.

Problematické stáží se věnují také články na www.nicm.cz → *Studium v zahraničí* → *Stáže* a stránky www.eurodesk.cz → *Stáže*. Na obou adresách najdete odkazy na významné organizace, které stáže studentům nabízejí. Mezi ně patří mnohé evropské instituce. Například Evropská komise, Evropský ombudsman, Evropský parlament. Praxi můžete vykonat i v Radě Evropy.

VÝHODY – NEVÝHODY:

👉 získáte potřebnou praxi,	👉 často budete pracovat za minimální plat nebo jen za ubytování a stravu; musíte tedy mít v záloze nějaké své vlastní prostředky,
👉 získáte důležité kontakty ze svého oboru,	👉 možná budete muset ve firmě začínat skutečně od začátku, než se dostanete ke skutečné práci v oboru.
👉 vylepšíte si podstatně nejen své praktické dovednosti, ale i životopis,	

STUDIUM V JEDNOTLIVÝCH ZEMÍCH

Následuje malý přehled nejznámějších studijních destinací s pár tipy a zajímavými odkazy, které se vám mohou pro začátek hodit.

AUSTRÁLIE

Australské univerzity vyžadují prokázání jazykových znalostí. Nejčastěji musíte složit zkoušku TOEFL a IELTS. Nezapomeňte se o tom tedy předem informovat! V Austrálii je ohromná nabídka odborných škol. Můžete na nich studovat i takové obory jako alternativní medicínu, bojové umění či pohostinství.

Na níže uvedených stránkách najdete zajímavé a důležité informace o studiu v Austrálii. Stejně jako o možnostech financování.

Další odkazy:

- ❏ www.study-in-australia.org/_cz/
- ❏ www.studyaustralia.com.au
- ❏ www.studyguideaustralia.com
- ❏ www.australianscholarships.gov.au

FRANCIE

Ke studiu ve Francii je většinou nutné mít složené zkoušky DELF / DALF. Protože jsou tyto jazykové zkoušky mezinárodně uznávané, pomohu vám při vstupu na francouzskou školu. Jsou podporovány francouzským ministerstvem školství a nejlépe vás na ně připraví ve Francouzském institutu.

Francie se, jako každý stát, liší vlastním „názvoslovím“ studijních programů. Některé pojmy jsou blízké všem. Možná je tedy malinko zvláštní, že tříleté studium nese ve Francii označení Licence. U nás tomuto stupni vysokoškolského vzdělání říkáme bakalář – podobně jako v mnohých jiných zemích.

Stipendia francouzské vlády spravuje zdejší francouzské velvyslanectví. Tam vám tedy mohou ohledně studia v zemi galského kohouta také poradit.

Další odkazy:

- ❏ www.onisep.fr
- ❏ www.ifp.cz
- ❏ www.france.cz
- ❏ www.cidj.fr
- ❏ www.ceskairepublika.campusfrance.org

NĚMECKO

K doložení jazykové znalosti potřebujete splnit jednu z následujících podmínek. Buď musíte mít složenou maturitu na jedné z německých škol v zahraničí nebo bilingvním gymnáziu, či některou ze zkoušek: Deutsche Sprachprüfung für den Hochschulzugang ausländischer Studienbewerber, Test Deutsch als Fremdsprache a několik dalších testů Goethova institutu (Zentrale Oberstufenprüfung, Kleines Sprachdiplom, Großes Sprachdiplom).

Největšími organizacemi nabízejícími stipendia do Německa jsou DAAD a Česko-německý fond budoucnosti (viz kapitola Stipendia přes vysokou školu). Jiné finanční možnosti najdete v článku Německé nadace a nadační fondy na www.nicm.cz → *Vzdělávání v zahraničí* → *Studium na SŠ a VŠ v jednotlivých státech* → *Německo*.

Další odkazy:

- ❑ tandem.adam.cz
- ❑ www.stiftungsindex.de
- ❑ www.stifterverband.org
- ❑ http://cz.gfps.org
- ❑ www.funding-guide.de
- ❑ www.studienwahl.de

USA

Studovat a pracovat v Americe si přeje mnoho lidí. Se získáním pracovního povolení bývá problém, na školu se můžete dostat v pohodě. V kapitole Stipendia nabízená vysokými školami je zmíněná organizace Komise J. W. Fulbrighta. Na ni se určitě obraťte, pokud chcete studovat vysokou školu za oceánem. Není to ale jediná organizace, která nabízí stipendia do USA. Například existuje i stipendijní program Paula Robitscheka. Tento Čechoameričan chtěl mladým lidem z Čech umožnit získat americké vzdělání, a proto na univerzitě v Lincolnu tento stipendijní program založil. Více o něm najdete na www.nicm.cz → *Vzdělávání v zahraničí* → *Studium na SŠ a VŠ v jednotlivých státech* → *USA* → *Možnosti financování*.

Abyste byli přijati na americkou univerzitu, musíte prokázat svoji znalost angličtiny složením jednoho z testů. Zjistěte si přímo na univerzitě, jaký jazykový test vyžaduje. Pravděpodobně to bude test TOEFL, některé univerzity uznávají i IELTS. Testování TOEFL probíhá i v České republice. Volné termíny testů jsou uveřejněny na stránkách www.fulbright.cz. Nezapomeňte, že test je platný pouze dva roky! Pokud se do té doby nedostanete na školu, budete jej muset opakovat!

Škola si ověří také vaše studijní předpoklady a znalosti prostřednictvím nezávislé testovací organizace (www.collegeboard.com nebo www.ets.org). Univerzita od této organizace pak obdrží pouze bodový výsledek vašich testů.

Nejčastější je testování SAT. Tedy test z obecných studijních předpokladů. Některé univerzity vyžadují i jiné testy – například určené budoucím studentům magisterských a doktorandských studií či specializované testy jako test MCAT. Ten zjišťuje předpoklady pro studium lékařství.

Dalším požadavkem k přijetí bývá sepsání motivačního eseje. Na stránce www.essayedge.com/college najdete ukázky takovýchto motivačních esejů. Někjaké tipy najdete i na www.nicm.cz → *Vzdělávání v zahraničí* → *Studium na SŠ a VŠ v jednotlivých státech* → *USA* → *Přijímací řízení – esej*.

Další odkazy:

- ❑ www.fulbright.cz
- ❑ www.guardschools.com
- ❑ www.guaranteed-scholarships.com
- ❑ www.studyusa.com
- ❑ www.fundingstudy.org
- ❑ www.essayedge.com
- ❑ www.usastudyguide.com

VELKÁ BRITÁNIE

Velká Británie a Severní Irsko jsou patrně nejoblíbenější studijní destinace. Mluví se v nich anglicky a je to (oproti jiným anglicky mluvícím státům) „za rohem“. Navíc jsou mnohé britské školy vyhlášené svou vysokou úrovní. Proto lákají stále více zahraničních studentů. Školy za kanálem La Manche mají kouzlo nejen díky své dlouholeté tradici.

Přijímací řízení pro první stupeň vysokoškolského studia (naš bakalář) je koordinováno jedinou organizací: Universities and Colleges Admissions Service. Stránky této agentury jsou: www.ucas.com. Najdete tam i různé informace pro budoucí studenty. Až na šest škol / oborů se můžete přihlásit pomocí jedné přihlášky doručené této organizaci. Vše probíhá na uvedených stránkách on-line. Datum podání přihlášky je vždy stejné. UCAS ji musí obdržet do 15. ledna toho roku, v němž chcete na podzim začít studovat. Výjimku tvoří univerzita v Oxfordu a v Cambridge – tam je termín už 15. října roku předcházejícího. Pro studium dalších stupňů vysokoškolského studia se hlásíte přímo na konkrétní univerzitu.

Pokud máte nějaké specifické dotazy a problémy, obraťte se i na Britskou radu, která sídlí v Praze (www.britishcouncil.cz). Tam vám také ověří vaše maturitní vysvědčení, což je další podmínka pro přijetí na britskou vysokou školu.

Jazykově musíte být samozřejmě dobře vybaveni. Britské univerzity nejčastěji po zahraničních uchazečích vyžadují úspěšné složení jazykového testu IELTS. Pro vysokoškolské studium se doporučuje absolvovat akademický modul tohoto testu. IELTS nejde neudělat. Vždy skončíte s nějakým výsledkem.

Pro přijetí na většinu britských univerzit je potřeba dosáhnout v testu výsledku minimálně 6.5. Test je platný dva roky, po jejich uplynutí budete muset složit novou zkoušku. Pokud se mezitím na britskou univerzitu už nedostanete.

Ve Velké Británii se na univerzitách platí školné. Ale studenti mají možnost vzít si studentskou půjčku. Studenti z jiných členských zemí EU mají také tuto možnost. Půjčka pro ně se však vztahuje jen na pokrytí školného. Domácí studenti si mohou půjčit peníze i na pokrytí životních nákladů. Tato půjčka se týká studentů z EU v případě, že žijí ve Velké Británii déle než tři roky.

Studentská půjčka je výhodná (úroky pouze kopírují inflaci). Splácet ji budete až po ukončení školy a v případě, že váš příjem přesáhne určitou výši (viz výše). Organizace, která vám půjčku dá, bude zjišťovat váš měsíční příjem. Až ten dosáhne hranice, pro každou zemi trochu jinou, začne se vám z platu strhávat částka na zaplacení půjčky. Nebojte se. V případě, že nebudete ve vašich silách školu splácet, nebudete muset. I v těch nejhorších případech (smrt, trvalá invalidita) bude půjčka umořena. Vaše dluhy se tak nepotáhnou s rodinou dál. O půjčkách se dozvíte více na www.direct.gov.uk nebo na www.slc.co.uk.

Další odkazy:

- ✉ www.britishcouncil.cz
- ✉ www.scholarship-search.org.uk
- ✉ www.educationuk.org
- ✉ www.educationuk.org/scholarships
- ✉ www.hostuk.org.uk
- ✉ www.schoolswebdirectory.co.uk
- ✉ www.prospects.ac.uk
- ✉ <http://bursarymap.direct.gov.uk>

Nostrifikace

Toto cizí slovo je pro vás, hlavně po návratu ze zahraničního studia, velmi důležité. Nostrifikace znamená ověření výsledků dosaženého vzdělání.

Nostrifikovat můžete nejen vysokoškolský diplom. Někteří dokončí v zahraniční základní nebo střední školu. Jejich uznávání probíhá malinko odlišně. Uznávají jej školské úřady. Ale o tom najdete více na www.nicm.cz → *Vzdělávání v zahraničí* → *Obecné informace a legislativa* → *Nostrifikace (ZŠ, SŠ, VOŠ)*.

Co se týká vysokoškolského diplomu, je dobré si jej nechat nostrifikovat. Některým mezinárodním firmám bude stačit váš zahraniční diplom, ale nemusí. Dnes je i na našich vysokých školách běžné, že k diplomu dostanete tzv. Dodatek k diplomu. Je to dvojjazyčný dokument (anglicko-český), který popisuje vzdělávací systém v ČR, obsahuje seznam vámi absolvovaných předmětů

a hodnocení ze zkoušek. Ten může uznání vašeho vzdělání ulehčit. Nostrifikaci vysokoškolských diplomů má na starosti několik organizací. Pokud jste promovali v zemi, která má s naší republikou uzavřenou dohodu o vzájemném uznávání dokladů o vzdělání (jsou to např.: Bulharsko, Polsko, Maďarsko, některé země bývalého SSSR ad.), obraťte se na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Pokud jste ale vystudovali vojenskou školu či nějakou školu z oblasti bezpečnosti, diplom vám musí nostrifikovat Ministerstvo obrany ČR, respektive Ministerstvo vnitra ČR.

Pokud nepatříte do žádné z těchto skupin absolventů, diplom vám uzná veřejná vysoká škola. A to ta, která uskutečňuje obsahově podobný studijní program. Jestliže není jasné, která vysoká škola u nás nabízí studentům podobný program, obraťte se opět na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. To určí univerzitu pro nostrifikaci, případně rozhodne o vašem dosaženém vzdělání samo.

Pozor na uznávání odborných kvalifikací! Je to malinko něco jiného. Musíte rozlišovat akademické (viz výše) a profesní uznávání. Akademické uznávání je potřebné, chcete-li dál studovat. Profesní je pak nutné do pracovního života.

Profesní uznávání se týká hlavně takzvaných regulovaných povolání. Až když máte nostrifikované odborné vzdělávání, můžete vykonávat zaměstnání, kterému jste se naučili v cizině. Regulovaná povolání jsou vnitřně upravená právním předpisem a nemůže je vykonávat kdokoli. Jsou to profese jako například advokát, oční optik. Takže pokud se vrátíte ze zahraničí a budete si chtít u nás otevřít oční optiku či advokátní kancelář, musíte si zjistit, zda vaše povolání patří mezi ty regulované. Jejich seznam najdete na stránkách www.msmt.cz → *Evropská unie* → *Uznávání kvalifikací a vzdělání* → *Uznávání kvalifikací* → *Databáze regulovaných povolání*. Pokud vaši profesi v seznamu najdete, musíte se obrátit na uznávací orgán. Bývají to různé komory a oborové svazy. Jejich seznam naleznete na <http://uok.msmt.cz/links.php>. Na stránkách ministerstva najdete i další potřebné informace.

Vzdělání i kvalifikace získané na Slovensku se u nás uznávají automaticky.

Další odkazy:

- www.msmt.cz
- www.nuov.cz
- www.naric.cz

Kromě programu Erasmus nabízí řada vysokých škol možnost vyjet do zahraničí také přes program CEEPUS (Central European Exchange Programme for University Studies). Nabídka zemí není v rámci tohoto programu sice tak široká, ale pokud jste jen trochu dobrodruh, určitě si mezi převážně postkomunistickými zeměmi vyberete. Já jsem měla možnost strávit necelý půlrok na univerzitě Sv. Klimenta Ochridského v Sofii, hlavním městě Bulharska. Kromě krásných hor a moře nabízí tato země velmi dobrou úroveň vzdělávání. Překvapením pro mě byla výborná jazyková vybavenost studentů univerzity, kteří ani v odborných znalostech nezaostávali za studenty českými. Pro zahraniční studenty univerzita zajišťuje intenzivní kurz bulharštiny, jejíž znalost jednoznačně ulehčuje běžnou komunikaci v obchodě nebo na nádraží. Dobré je se před cestou do Bulharska naučit alespoň azbuku, uvidíte, že vám to ušetří spoustu komplikací. Počítejte s tím, že oproti Erasmu si spoustu běžných věcí budete muset zařídit sami. Nenechte se ale odradit. Pro mě byla možnost vyjet do Bulharska přes program CEEPUS i tak cennou zkušeností.

Kateřina B., Liberec

V rámci programu Erasmus jsem strávil jeden semestr v Belgii na univerzitě v Lovani. Zařídit si místo nebyl moc velký problém, protože ostatní uchazeči se nepřihlásili včas a já jsem byl vybrán automaticky. Je pravda, že před samotným výjezdem bylo potřeba vyplnit množství formulářů a zajistit si souhlas různých oddělení na škole, ale vidina výjezdu mě dost motivovala. Krátce před tím, než jsem odjel, jsem na účet obdržel stipendium na celou dobu pobytu, tudíž jsem nemusel řešit, jak vyjít ze začátku s penězi. Větší obavu jsem měl z ubytování, které si každý zahraniční student musel najít sám. Mně se to naštěstí podařilo hned během prvního dne. Měl jsem vlastní pokoj a sociální zařízení jsem sdílel s dalšími studenty. Na škole jsem chodil asi na 6 přednášek, všechny byly vedeny v angličtině a nejde říct, že by se jednalo pouze o oddechová cvičení po předchozí probdělé noci. K výměnným studentům zde přistupovali rovnocenně jako k místním a požadavky některých pedagogů byly o dost větší, než na co jsem byl zvyklý na české škole. To se projevilo v poměrně stresujícím zkouškovém období, na druhou stranu jsem tak vstřebal nové věci a získal hodně velkou inspiraci pro své další studium. A Belgii nelze než doporučit – několik jazyků, spousta druhů pív, malebná historická města a k tomu jeden velký chaos v podobě Bruselu.

Tomáš H., Praha

Jiné důležité a zajímavé odkazy:

- **www.nicm.cz**
Národní informační centrum pro mládež
- **www.eurodesk.cz**
Evropská informační síť pro mládež
- **www.msmt.cz**
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
- **www.nidm.cz**
Národní institut dětí a mládeže
- **www.eryica.org**
European Youth Information and Counselling Agency
- **<http://europa.eu.int/ploteus>**
Portál vzdělávacích příležitostí v Evropě
- **www.eurydice.org**
Informační síť vzdělávání v Evropě
- **www.dzs.cz**
Dům zahraničních služeb MŠMT
- **www.internationalscholarship.com**
vyhledávač stipendií
- **www.studyabroaddirectory.com**
vyhledávač studijních možností po celém světě; některé jsou omezeny zemí původu, ale některé jsou otevřené lidem z celého světa
- **www.studyabroad.com**
podobné stránky jako odkaz výše
- **www.scholarshipnet.info**
vyhledávač stránek se stipendii

- **www.braintrack.com**
vyhledávač univerzit po celém světě
- **www.internationaleducationmedia.com**
vyhledávač univerzit po celém světě
- **www.europass.cz**
Národní centrum Europass (první evropský souborný doklad o vzdělání a pracovních zkušenostech)
- **www.euroskop.cz**
vše o Evropské unii (a tedy i o studiu)
- **www.dudoeu.cz**
česká on-line vzdělávací hra o studiu a práci v zahraničí

Studium v zahraničí

2., rozšířené vydání

Autoři: Tým autorů

Jazyková redakce: Blanka Svadbová

Grafická úprava: galio crossmedia, www.galio.cz

Náklad: 5 500 kusů, Praha 2009

**Informace o studiu v zahraničí byly čerpány
ze zdrojů uvedených v publikaci.**

Fotografie použité v této publikaci jsou z archivů:
Eurodesku a Jany Rychlé.

Tato publikace nemusí nutně vyjadřovat oficiální
stanovisko Evropské komise, členských států Evropské unie
ani organizací spolupracujících s evropskými institucemi.

Copyright © Národní institut dětí a mládeže

eurodesk

NiCM

NIDM
NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE

eurodesk

Stipendia >
Vzdělávací programy >
Studium >
Dobrovolnictví >
Stáže >
Práce v zahraničí >

Všechny **evropské**
informace
na jednom místě

INFO

GR pro vzdělávání a kulturu

Neztrácej čas s vyhledáváním informací,
vše důležité najdeš u nás!

www.eurodesk.cz